

Två år med Framtidsprogrammet

Inledning

På förbundsstämman 2016 antogs Framtidsprogrammet, som innebär en ny inriktning för Hyresgästföreningen och ett omfattande förnyelsearbete. Framtidsprogrammet innehåller bland annat vår långsiktiga strategi, Agenda 2022, men även en ny värdegrund, en utvecklad vision och en bostadspolitisk vägvisare.

Det har nu gått två år sedan programmet antogs. I denna rapport redovisas en uppföljning av hur arbetet med Framtidsprogrammet hittills gått.

Rapporten konstaterar att regionerna upplever att Framtidsprogrammets delar är viktiga och användbara. De beskriver, i de allra flesta fall, en stark ambition att leva upp till agendamålen och värdegrunden, och lyfter många exempel på hur det görs. Samtidigt finns det utmaningar, och det är tydligt att det kommer att ta tid att genomföra det förändringsarbete som Framtidsprogrammet beskriver.

Uppdraget

I början av året beslutade förbundsstyrelsen att göra en avstämning av förändringsarbetet. Syftet var dels att kunna ge förbundsstämman en rapport av vad som hänt efter två år med Framtidsprogrammet, dels att fånga upp behov av kompletterande beslut eller justeringar i Framtidsprogrammet.

Björn Johansson, förbundsstyrelsen, och Anna-Karin Glanberg, chef för riksförbundets enhet, utsågs att genomföra uppdraget. Det innebar att de besökte alla regionstyrelser i föreningens nio regioner och förde en dialog med dem utifrån fyra nyckelfrågor. Rapporten är uppbyggd utifrån dessa frågor.

Rapporten redovisades för förbundsstyrelsen i maj.

Hur arbetar regionerna med Framtidsprogrammet?

Den första frågan som ställdes till regionstyrelserna var: *Hur arbetar regionen med Framtidsprogrammet?* Svaren handlade både om arbetssätt, organisation och förankring, och det skilde sig ganska mycket från region till region.

Bättre samarbete, förankring och nya arbetssätt

Något som var återkommande handlade om att samarbetet mellan förtroendevalda och anställda stärkts, och att man fått en tydligare vi-känsla än tidigare.

Ett resultat är att man arbetat med att förankra Framtidsprogrammet från region- till förenings- och lokal hyresgästföreningsnivå. Där handlar det främst dels om *agendamålen*, eftersom de är grunden för verksamhetsplaneringen, dels om *värdegrunden*, som många regioner uppfattat som central för förändringsarbetet och lagt mycket kraft på, både i förtroendemannaledet och i tjänstemannaorganisationen. I någon region har en ledamot i styrelsen uppdraget att åka runt i regionens föreningar och förankra.

Förtroendevalda och tjänstemän tar gemensamt ansvar för agendamålen utifrån sina olika roller. I några regioner har man börjat göra sin verksamhetsplanering gemensamt mellan förtroendevalda och anställda.

Ett par regioner har organiserat om sina kontor för att bättre kunna svara upp mot Framtidsprogrammets mål. Omorganiseringarna har handlat om att samarbeta mer mellan verksamhetsområden i stället för att man jobbar var för sig i olika "stuprör".

Flera regioner har börjat ny verksamhet med *bobilar*, mobila kontor eller mötesplatser som låter Hyresgästföreningen komma ut lättare och synas bättre i områden där vi annars inte riktigt finns.

Framtidspotten, en satsning där förbundsstyrelsen och regionerna delar på kostnaden för olika aktiviteter, har lett till att man kunnat testa nya verksamheter och arbetssätt. Dessa aktiviteter har varit allt från en demokratifestival i Gottsunda till utbildning av unga *Community Reporters* i Åkersberga och en satsning på att engagera studenter i Norrlands universitetsstäder inför valet.

Arbete kvar att göra

Även om de flesta regioner arbetat hårt med att förankra Framtidsprogrammet så finns det mycket kvar att göra, på alla nivåer inom organisationen. Det är naturligt i ett förändringsarbete att det finns motstånd. Där arbetet fungerar bra kan det vara svårt att se behovet av

att hela organisationen förändras. I en styrelse där man länge arbetat tillsammans och alla känner alla kan det vara svårt att uppfatta om några nya vill komma med för att påverka.

En uppfattning från flera är att man gör ambitiösa planer utifrån målen i agendan, men de följs inte hela vägen.

När vi inte längre utgår från en nationell verksamhetsplan med gemensamma mål som vi kan mäta över tid så är det också svårt att avgöra hur mycket förändring som sker.

Framtidspotten som nämns ovan är fortfarande ganska okänd på förenings- och LH-nivå, trots att det är aktiviteter och arbetsätt på den nivå som är enklast att söka pengar för. Främst är det regionstyrelserna som sökt pengar för mer avancerade satsningar.

Har regionernas verksamhet påverkats av att vi har ett Framtidsprogram?

Bättre verksamhetsplanering, värdegrundsarbete och samarbete med fler aktörer

Den andra frågan som ställdes var om regionens verksamhet påverkats av att vi har ett Framtidsprogram. Det mest framträdande var kanske att regionerna planerar sin verksamhet direkt utifrån målen i Agenda 2022, i stället för, som tidigare, en nationell verksamhetsplan där förbundsstyrelsen redan gjort en prioritering av målen. Detta har lett till att regionerna kunnat prioritera utifrån sin egen situation och de frågor som är viktigast i regionen.

Värdegrunden lyftes av många som viktig. Nu finns både en tydlig värdegrundsparagraf i stadgarna, och en mer utförlig beskrivning av vad våra värdeord *nytta*, *glöd* och *förnyelse* innebär. Det har betytt att man haft något handfast att utgå ifrån. Det har gjort det enkelt att ta tag i frågorna – men själva arbetet har däremot inte varit enkelt. Det blir svåra diskussioner, exempelvis om vilka andra aktörer vi ska eller inte ska samarbeta med, och hur vi som representanter för Hyresgästföreningen själva ska agera i olika situationer.

En tredje sak som lyftes av regionerna var att vi samarbetar med flera än vi gjort tidigare. Vi samarbetar med en mängd andra organisationer: Röda Korset, studentkårer, folkhögskolor, PRO, Villaägarna och idrottsföreningar är några exempel. Att hitta nya aktörer att samtala och samarbeta med är både en strategi för agendamålet *Öppna upp* och ett sätt att skapa nya mötesplatser på *Arenan Hemmet*.

Vi har också blivit bättre, tyckte regionerna, på att prata om hemmet och livet än om bara förhandling av hyran. Även det är en del av Arenan Hemmet – en ny retorik kring våra frågor.

Arbete kvar att göra

En reflektion var att även om vi försöker följa Framtidsprogrammet och planera efter målen så är mycket av verksamheten densamma. Vi har inte ställt om organisationen så som det beskrivs i Framtidsprogrammet – i alla fall inte än. Några regioner har kommit ganska långt, andra har haft svårt att komma igång med en reell förändring. Någon region tycker att det varit svårt att verksamhetsplanera utifrån agendan, då målen där inte är på en konkret mätbar nivå.

Inriktningen att bli en mötesplats för boendefrågor har varit svår då det varit en utmaning dels att tolka vad Framtidsprogrammets "mötesplats" betyder, dels att hitta just nya mötesplatser.

Hur ser samverkan mellan förtroendevalda och tjänstemän ut inom Framtidsprogrammets arbete?

Den tredje frågan gällde samarbete mellan förtroendevalda och tjänstemän i regionerna. Att detta samarbete stärkts och förbättrats lyftes redan under den första frågan av fler regioner. Ett konkret exempel kommer från region Norrland där man tecknat ett gemensamt arbetsmiljöavtal som omfattar både tjänstemän och förtroendevalda.

Eftersom dialogen förts på regionnivå, där både förtroendevalda och tjänstemän finns, är det dock svårt att från denna utvärdering avgöra hur samarbetet mellan de två grupperna uppfattas eller har förändrats på förenings- och lokal hyresgästföreningsnivå.

Vilka två stora konkreta förändringar tror ni att Framtidsprogrammet har bidragit till när vi är framme vid år 2022?

Slutligen efterfrågades vilka *konkreta förändringar* regionen tror att arbetet med Framtidsprogrammet kommer ha lett till när vi når agendaperiodens slut.

Några av de förväntningar som lyftes:

- Vi har fått betydligt fler förtroendevalda som jobbar med det som de själva valt och som intresserar dem.
- De lokala hyresgästföreningarna arbetar med det som de ska göra enligt stadgarna och alla organisationsled vet vilka ansvarsområden de har.
- Vi har fått betydligt fler och mer deltagande medlemmar.
- Fler kommer känna till Hyresgästföreningen och ha en bättre förståelse av vad vi gör.

- Vi kommer ha fler medlemmar som är studenter.
- Vi kommer ha fler samarbeten med andra aktörer.

En handledning utifrån värdegrunden för hur man tar svåra samtal efterfrågades.

Regionerna nämnde också flera konkreta förändringar som redan gjorts. Några exempel:

- Arbetet med *bobilar* som startats i fler regioner, som också är ett av symbolprojekten i Framtidsprogrammet.
- En *projektreserv för utåtriktade aktiviteter* som föreningar och lokala hyresgästföreningar kan söka pengar från.
- *Tvåårig verksamhetsplanering* som utgår direkt från agendan och där ansvaret för prioritering flyttats från förbundsstyrelsen till regionerna.
- *Konkreta mål till 2022*, utifrån de viktiga men mer svårsmätta agendamålen.

Avslutningsord

Något som framträder i dialogerna är *framtidstro*. Man upplever att den riktning som pekas ut i Framtidsprogrammet är rätt och viktig, och dess delar inte bara relevanta utan även användbara, värdegrunden i synnerhet. Det finns en tro på att vi 2022 med Framtidsprogrammets hjälp kommer ha blivit en bredare samhällsaktör och en mer representativ organisation.

Även en region som upplever att de ligger efter i flera aspekter tror att vi 2022 kommer ha fler förtroendevalda, fler engagerade medlemmar, och fler lokala hyresgästföreningar.

En reflektion är också att det funnits ett egenvärde i att genomföra dialogerna: Regionstyrelserna har fått tillfälle att reflektera och diskutera Framtidsprogrammet efter nästan två år, och stämma av vilken bild man har av förnyelsearbetet.